

Naturvårdsverkets skrivelse Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet
Remisstid den 28 februari 2024

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Åsa Lindhagen

Sammanfattning av ärendet

Klimat- och näringslivsdepartementet har remitterat Naturvårdsverkets skrivelse Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall (NV-11029-22) till bland annat Stockholms stad för besvarande. Skrivelse är en slutredovisning av uppdraget *Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall* samt en del av uppdraget *Rätt plast på rätt plats*.

EU:s medlemsstater måste senast år 2025 se till att 55 procent av det kommunala avfallet förbereds för återanvändning eller materialåtervinns. I Sverige uppgick år 2021 materialåtervinningen och förberedelsen för återanvändning av kommunalt avfall till 40 procent, vilket innebär att Sverige riskerar att inte nå EU:s mål till 2025. Skrivelsen innehåller förslag på åtgärder för att öka andelen. Rapporten innehåller nio förslag på åtgärder och regeländringar.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och Stockholms Stadshus AB. Miljöförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande som svar på remissen. Trafiknämnden har meddelat att de avstår från att svara på remissen.

Stadsledningskontoret välkomnar förslaget men understryker vikten av att avfallslagstiftningen inte blir för svårförståelig. Kontoret lyfter ett antal behov av förtydliganden rörande flertalet föreslagna åtgärder.

Miljöförvaltningen tillstyrker Naturvårdsverkets förslag samtidigt som de understryker att lagstiftningen behöver ta hänsyn till de praktiska och tekniska förutsättningarna för att genomförandet ska fungera. Vidare belyser de ett antal ottydligheter och svårigheter som behöver beaktas.

Stockholms Stadshus AB ställer sig bakom dotterbolaget Stockholm Vatten och Avfall AB:s remissvar.

Stockholm Vatten och Avfall AB är positiv till åtgärdernas avsikt men ser ett behov av förtydligande inom ett flertal områden.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Omställningen till ett cirkulärt samhälle är en av grundförutsättningarna för att Stockholms stad ska kunna nå sina miljö- och klimatmål. Jag välkomnar därför att Naturvårdsverket föreslår åtgärder för att öka takten och öka materialåtervinningen.

För att genomförandet ska bli så effektivt som möjligt är det viktigt att regeringen tar hänsyn till kommunernas förutsättningar. Därför behöver ett antal av de föreslagna åtgärderna förtydligas. I arbetat med att öka återvinningen är det dock centralt att hålla kvar vid principen att förorenarna ska betala samt att producentansvaret bör gälla. Kommunernas taxebetalare ska inte stå för kostnader som producenterna bör stå för. I övrigt hänvisar jag till förvaltningarna och bolagens svar.

Stockholm den 21 februari 2024

Åsa Lindhagen

Bilaga

Remiss - Naturvårdsverkets skrivelse Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall, KS 2023/1280–1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen

Reservation av Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att delvis godkänna föredragande borgarrådets förslag till remissvar
2. Att därutöver anföra följande:

Att sluta kretsloppen och minska våra beroenden av att alltid behöva nya naturresurser är inte omöjligt. Det är en enorm vinst för miljön. Med dagens tekniska utveckling blir det allt lättare. Men då behöver både lagstiftning och kommunernas

föreskrifter uppdateras. Sverige riskerar att inte nå EU:s mål till 2025 att 55 procent av det kommunala avfallet förbereds för återanvändning eller materialåtervinns. Det vore mycket problematiskt.

Det måste bli enklare att göra hållbara och cirkulära val som konsument. Det måste vara lätt att göra rätt i återvinning. I ljuset av detta är de ryckiga beslut som fattats på europeisk, nationell och kommunal nivå olyckliga.

Med anledning av ett nytt EU-direktiv har Stockholms stad sedan årsskiftet ansvar för att samla in mat- och bioavfall separat från annat avfall. Det innebär att avfallskvarnar med anslutning till ledningsnätet inte längre är ett godtagbart insamlingssystem för matavfall. Norra Djurgårdsstaden är en av stadens miljöstadsdelar. Här har en majoritet av lägenheterna avfallskvarnar installerade, som en klimatåtgärd. I stadsdelen har de varit uppskattade och bidragit till stadens insamling av bioavfall. Men nu de kommer inte längre att få användas när avfallsföreskrifterna revideras.

I grunden krävs att fler produkter och varor börjar designas för att enkelt kunna repareras, uppgraderas och inte gå sönder efter en viss tid. EU bör skärpa sitt ekodesigndirektiv samt att vi inför kvotplikter, det vill säga lagkrav på att nya varor måste innehålla en viss andel återvunnet material, inte minst saker i plast och textil. Det krävs ett mer utvecklade producentansvar, vilket innebär att den som sätter en vara på marknaden är skyldig att se till att den materialåtervinns. Vi vill att detta införs för fler materialslag, inte minst textilier. Vi vill också göra det lättare att dela, hyra och låna produkter inom den växande delningsekonomin – det sparar både på miljön och dina pengar och är särskilt viktigt i en storstad som Stockholm.

Ärendet

Klimat- och näringslivsdepartementet har remitterat Naturvårdsverkets skrivelse Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall (NV-11029-22) till bland annat Stockholms stad för besvarande.

Naturvårdsverket fick den 22 december 2022 i uppdrag att utreda vilka åtgärder som krävs för att Sverige ska nå målen om förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av kommunalt avfall i EU:s avfallsdirektiv. Skrivelsen är en slutredovisning av uppdraget *Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall* samt en del av uppdraget *Rätt plast på rätt plats*.

EU:s medlemsstater måste senast år 2025 se till att 55 procent av det kommunala avfallet förbereds för återanvändning eller materialåtervinns. I Sverige uppgick år 2021 materialåtervinningen och förberedelsen för återanvändning av kommunalt avfall till 40 procent, vilket innebär att Sverige riskerar att inte nå EU:s mål till 2025.

Skrivelsens författningsförslag

Naturvårdsverket lämnar fyra författningsförslag i syfte att bidra till att nå EU:s mål om förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av kommunalt avfall.

Åtgärd 1 Krav på ökad utsortering och separat insamling av papper, plast, metall och glas

Åtgärden innebär ett införande av två nya bestämmelser i avfallsförordningen vilka medför att avfall som består av papper, plast, metall och glas ska sorteras ut och samlas in separat. Förslaget omfattar såväl kommunalt som icke-kommunalt avfall, och innebär ett förtydligande av de krav som ställs i avfallsdirektivet om separat insamling av dessa avfallsslag. Syftet med förslaget är att tillgängliggöra material för att underlätta och öka förberedelse för återanvändning samt materialåtervinning.

Naturvårdsverket framhåller att de bör få ett bemyndigande om att föreskriva om undantag från krav på utsortering och separat insamling, beroende på exempelvis teknikutveckling. De gör också bedömningen att kommunerna bör ges möjlighet att bestämma detaljer kring servicegrad i den enskilda kommunen utifrån dess förutsättningar.

Åtgärd 2 Krav på att befintliga bestämmelser som reglerar returpapper i avfallsförordningen upphävs

Naturvårdsverket föreslår att befintliga bestämmelser som reglerar returpapper i avfallsförordningen ska upphävas. Förslaget innebär att definitionerna för tidningar, tidningspapper och returpapper tas bort. Det innebär även att kravet på att kommunen ska tillhandahålla ett system med lättillgängliga insamlingsplatser och kravet på att sortera ut returpapper upphävs. Även målet för materialåtervinning av returpapper

samt kravet på att en kommunal avfallsplan ska innehålla ett särskilt avsnitt om returpapper upphävs.

Åtgärdsförslag 3 Krav på att brännbart avfall sorteras ut i dels brännbart avfall för återanvändning eller materialåtervinnas, dels övrigt brännbart avfall

Förslaget innebär nya bestämmelser i avfallsförordningen som medför att brännbart avfall ska sorteras ut i dels brännbart avfall som är lämpligt att förbereda för återanvändning eller materialåtervinna, dels övrigt brännbart avfall. Brännbart avfall som är lämpligt att förbereda för återanvändning eller materialåtervinna ska samlas in separat och på ett sådant sätt att förberedelse för återanvändning eller materialåtervinning är möjlig, vilket i praktiken innebär att det kan behöva sorteras och samlas in i flera underfraktioner. Förslaget omfattar såväl kommunalt som icke-kommunalt avfall.

Åtgärd 4 Krav på att kommunerna informerar hushåll och verksamheter om hur avfall under kommunalt ansvar ska hanteras

Kommunerna ska informera hushåll och verksamheter om hur avfall under kommunalt ansvar ska hanteras. Informationskravet omfattar att årligen ta fram lättillgänglig information om det avfall som kommunen ansvarar för att transportera bort och behandla. Informationen ska omfatta hur avfallet ska sorteras och var det ska lämnas. Kommunen ska också informera om hur avfall kan förebyggas och hur hushåll och verksamheter kan bidra till ökad förberedelse för återanvändning och materialåtervinning, samt de insamlingsresultat som utsorteringen gett.

Skrivelsens åtgärdsförslag

Utöver författningsförslagen gör Naturvårdsverket bedömningen att det finns fem ytterligare åtgärder som kan leda till ökad måluppfyllelse.

Åtgärd 5 Producentansvar för möbler respektive madrasser behöver utredas

Förutsättningarna för ett producentansvar för möbler och madrasser bör utredas av regeringen. De framhåller att detta kräver ett helhetsgrepp och bör kopplas till gällande och kommande lagstiftning, inte minst till EU:s nya produktlagstiftning (ESPR).

Åtgärd 6 Datainsamlingen av uppgifter om avfall från verksamheter behöver förbättras

Naturvårdsverket anser att det behöver vara tydligt utpekat vem som ansvarar för att sammanställa och lämna uppgifter och vilka uppgifter som avses. Vidare behöver det också utredas hur dessa uppgifter ska samlas in på ett praktiskt genomförbart sätt.

Åtgärd 7 Efterfrågan på återvunnet material behöver stimuleras

Det finns ett behov av att utreda vilka ekonomiska styrmedel som är lämpliga för att öka efterfrågan på återvunnet material i syfte att öka materialåtervinningen. Graden av förberedelse för återanvändning och materialåtervinning varierar kraftigt mellan olika materialslag. Det behöver undersökas vilka ekonomiska styrmedel som kan vara lämpliga för att öka efterfrågan på återbrukat material.

Åtgärd 8 Förutsättningarna för reparation, återtillverkning och återbruk behöver förbättras

Naturvårdsverket bedömer att det behöver utredas vilka ekonomiska styrmedel som är lämpliga för att förbättra förutsättningarna för reparation, återtillverkning och återbruk. Det kan handla om att underlätta för frivilliga återtagningsystem, RUT-avdrag för förlängd livslängd för fler produkter än IT-utrustning och vitvaror samt finansiellt stöd eller skattereduktion för bland annat återtillverkning.

Åtgärd 9 Ett ökat stöd till kommunerna från nationell och regional nivå behöver utredas

Naturvårdsverket ser ett behov av att utreda ett ökat stöd till kommunerna från nationell och regional nivå. Dessutom ses ett behov av ökat regionalt samarbete avseende avfallsplanering och exempelvis inkluderas i länsstyrelsens åtaganden. Eftersom ett ökat informationskrav leder till ökade kostnader för kommunerna kan det övervägas att kommunen ska kunna få ett statligt ekonomiskt stöd för informationsinsatser. Möjligheten till statligt ekonomiskt stöd för införande av separat insamling i kommuner med få invånare kan också övervägas.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och Stockholms Stadshus AB. Miljöförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande som svar på remissen. Trafiknämnden har meddelat att de avstår från att svara på remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 januari 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret är positiv till förslagets ambitioner och strävan att öka mängden avfall som går till materialåtervinning. Ett minskat resursuttag och ökad återvinning och återanvändning är förutsättningar för att Stockholms miljömål ska nås. Det är samtidigt viktigt att ökade krav på sortering inte resulterar i en avfallslagstiftning som upplevs svårförståelig eller onödigt komplicerad. Stadsledningskontoret delar i stort sett intentionen med förslagen men ser ett antal

områden där det finns behov av justeringar och förtydliganden. De presenteras nedan per åtgärdsförslag.

Synpunkter på åtgärd 1 Krav på ökad utsortering och separat insamling av papper, plast, metall och glas

Stadsledningskontoret är positiva till förslaget men anser att det behövs klargöranden. Det behöver vara tydligt i föreskrifter och vägledning hur avfallet ska och får hanteras. I sådana vägledningar behöver också det ekonomiska perspektivet inkluderas.

Stadsledningskontoret delar helt skrivelsens bedömning om att kommunerna ska avgöra hur den utökade insamlingen av kommunalt avfall i form av papper, plast, metall och glas som inte är förpackningar ska ske på bästa sätt, och ser det som en förutsättning för en genomförbar hantering. Krav på fastighetsnära insamling för fler avfallsslag bör undvikas. I förslaget framhåller Naturvårdsverket att lättillgängliga insamlingsplatser (LIP) enligt förpackningsförordningen är en möjlig plats för att samlokalisera insamling. Stadsledningskontoret ser svårigheter med en sådan lösning, utifrån att det i den täta stadsmiljön redan idag finns stora svårigheter att tillhandahålla en sortering i många fraktioner. Det är bland annat en anledning till att Stockholms stad investerar i en storskalig utsorteringsanläggning för matavfall, plast och metall.

Utöver detta blir kommunikationen av sorteringen en betydande pedagogisk utmaning och riskerar att bidra till sämre kvalitet på förpackningsmaterial. Det kommer att krävas kunskapshöjande åtgärder för en ökad medvetenhet om sortering hos avfallsinnehavarna, för att de i sin tur ska förstå hur lagförslaget skiljer sig från redan befintliga krav på utsortering av förpackningsavfall.

När det gäller dispensbestämmelser anser stadsledningskontoret vidare att det bör tydliggöras vilken aktör som är behörig att ansöka om dispens samt på vilka grunder dispens kan beviljas. Det är av praktiska skäl olämpligt att enskilda hushåll kan ansöka om dispens, vilket bör tydliggöras.

Synpunkter på åtgärd 2 Krav på att befintliga bestämmelser som reglerar returpapper i avfallsförordningen upphävs

Stadsledningskontoret delar bedömningen att det inte finns anledning att särreglera just returpapper om det finns ett utsorterings- och insamlingskrav för returpapper.

Synpunkter på åtgärd 3 Krav på att brännbart avfall sorteras ut i dels brännbart avfall för återanvändning eller materialåtervinnas, dels övrigt brännbart avfall

Stadsledningskontoret är positiva till intentionen i förslaget, vilket innebär ett förtydligande av avfallshierarkin. Det behöver dock tydliggöras vilket avfall som

avses, om det handlar om insamlat material via återvinningscentraler eller även gäller fastighetsnära insamlat material. Om fastighetsnära insamling avses inkluderas blir konsekvenser för såväl kommuner som fastighetsägare omfattande, detta behöver tydliggöras.

Beroende på vad som avses ställs stora krav på den enskilde att förstå skillnaden mellan de två fraktionerna. Formuleringen kring brännbart material som är *lämpligt* för återanvändning eller materialåtervinning öppnar också upp för svårigheter. Det är både svårbedömt och bör kunna skilja sig åt mellan olika städer och involverade aktörer.

Skrivelsen identifierar behov av ytterligare behållare på återvinningscentraler som kostnadsdrivande för kommunen. Stadsledningskontoret vill betona att det är långt mer än behållare som kommer krävas, och därmed vara kostnadsdrivande, samt att det inte är ett litet åtagande som läggs på kommunen. Det finns en mängd behov som kan tydliggöras kopplade till såväl ytor, förvaring för återbruk samt ökade fordonsrörelser genom att återbruksmaterial inte komprimeras.

Synpunkter på åtgärd 4 Krav på att kommunerna informerar hushåll och verksamheter om hur avfall under kommunalt ansvar ska hanteras

Stadsledningskontoret är positivt inställt till att informationsansvaret för kommunalt avfall tydliggörs. Detta görs redan idag av stadens bolag Stockholm Vatten och Avfall. De efterfrågar dock ett klagande gällande ansvar för information till verksamheter om vad som gäller för verksamhetsavfall.

Synpunkter på åtgärd 5 Producentansvar för möbler respektive madrasser behöver utredas

Stadsledningskontoret är positiva till att ett producentansvar för möbler respektive madrasser utreds. Dessa produktgrupper har mycket begränsade möjligheter att återanvändas eller materialåtervinnas i nuvarande system. Det finns i sammanhanget en poäng att säkerställa att producentansvaret är fullt finansierat och att det bör undvika att belasta de kommunala avfallsanläggningarna. Det kan med fördel ta inspiration av det producentansvar som finns för elektroniskt avfall snarare än det för förpackningar. Dessutom bör det utformas så att återanvändning, reparation och rekonditionering premieras. Här krävs en utveckling av krav och industriella processer för att undvika att miljöbelastande produkter sätts på marknaden.

Synpunkter på åtgärd 6 Datainsamlingen av uppgifter om avfall från verksamheter behöver förbättras

Stadsledningskontoret anser att förslaget behöver tydliggöra vem som ansvarar för att efterfråga, samla in och sammanställa uppgifter. Det kan innebära stora kostnader för kommunerna om data för kommunalt avfall från verksamheter ska särredovisas.

Synpunkter på åtgärd 7 Efterfrågan på återvunnet material behöver stimuleras

Stadsledningskontoret delar bilden att det finns ett behov av att utreda lämpliga styrmedel för att öka efterfrågan på återvunnet material. Olika typer av material kräver olika typer av styrmedel. Stadsledningskontoret vill särskilt betona vikten av att inte bara arbeta för ökad utsortering och återvinning utan att det behövs ett arbete uppströms för att de plastprodukter som sätts på marknaden är mer enhetliga och lätta att sortera samt återvinna. Dagens mängd av olika existerande plaster försvårar för såväl privatpersoner som företag. Det är också viktigt att marknadsförutsättningarna för plast förändras så att det blir dyrare att sätta jungfrulig plast på marknaden i de fall återvunnen plast är ett alternativ.

När det gäller textilier vill stadsledningskontoret betona vikten av ett globalt perspektiv. Textilåtervinning och återbruk kan inte lösas inom Sveriges gränser. Det behövs en lagstiftning som styr mot en mer hållbar textiltedja vilket också är under utarbetande inom EU. Det behövs ett fokus inte bara på återvinning av textil, utan att återanvända det redan existerande. Åtgärder för att längre användning av befintliga produkter, såsom rekonditionering, reparation och återförsäljning bör främjas, liksom tillverkning av textilier med lång hållbarhet.

Synpunkter på åtgärd 8 Förutsättningarna för reparation, återtillverkning och återbruk behöver förbättras

Stadsledningskontoret delar Naturvårdsverkets inställning att det finns ett behov av att utreda lämpliga ekonomiska styrmedel för att uppmuntra reparation och återbruk. Fokus bör ligga på att utveckla detta utifrån marknadsmässiga principer för cirkularitet alternativt stöttas via välgörenhetsorganisationer eller genom användare till användare. Det bör på sikt inte vara den kommunala avfallsorganisationen som ska utveckla detta.

Synpunkter på åtgärd 9 Ett ökat stöd till kommunerna från nationell och regional nivå behöver utredas

Naturvårdsverket framhåller att det finns ett behov av ett ökat regionalt samarbete avseende avfallsplanering och att detta skulle kunna inkluderas i länsstyrelsens åtaganden. Stadsledningskontoret är inte övertygade om att detta är en nödvändig förändring. Regionala samarbeten sker redan idag där dessa är lämpliga. Kommunerna har lång erfarenhet av avfallsplanering, samarbeten och informationsutbyten. Det finns en risk med ett förändrat ansvar att arbetsmoment fördröjs och blir onödigt komplicerade. Det måste i så fall tydliggöras vilken roll en instans i form av länsstyrelsen, som inte är direkt ansvarig, kan ha.

Naturvårdsverket framhåller också de ökade kostnader som de föreslagna åtgärderna kommer att medföra. De pekar särskilt ut att glesbygdskommuner med lågt invånarantal kommer att ha behov av statligt stöd. Stadsledningskontoret håller med

om att de ökade kraven är kostnadsdrivande men vill också betona att kraven slår även mot storstadskommuner. Brist på lokaler, höga markpriser, stor konkurrens om markanvändning och krav förknippade med etablering av insamlingssystem i täta urbana miljöer kan få betydande ekonomiska konsekvenser även för tätorter. Stadsledningskontoret bedömer att de ytterligare kraven kommer leda till ökade kostnader för kommuner vilket i enlighet med finansieringsprincipen bör ersättas.

Det är av stor vikt att motverka kostnadsökande effekter. Stadsledningskontoret vill påtala ett antal områden som kan utvecklas för att undvika onödiga kostnadsökningar:

- Det handlar exempelvis om att säkerställa att befintliga och eventuella tillkommande producentansvar är fullt ut finansierade av producenterna. Idag bär taxekollektivet, samt fastighetsägare direkt, betydande kostnader för hantering av avfallsslag med producentansvar.
- Det är också av vikt att nya regleringar införs med tillräckliga ledtider för utformning, upphandlingar och implementering av lösningar för tillkommande ansvarsområden. Forcerade införanden är kostnadsdrivande och riskerar även att medföra bristfälliga och ineffektiva lösningar, samt problem för entreprenörer.
- Kommunerna har under de senaste åren sett betydande förändringar kopplat till nya ansvarsområden för avfall. Det är av största vikt att det skapas ett sammanhållet omarbetande av insamlingssystemet för att kommunerna ska kunna skapa effektiva lösningar och kostnadseffektiva upphandlingar av tjänster och utrustning.
- Det finns osäkerheter förknippade med kommunens ansvar för verksamhetsavfallet grundat i den så kallade "frivalsutredningen". Om kommuner tvingas handla upp överkapacitet för att svara för uppgifter som sedan undandras riskerar detta att drabba taxekollektivet. Detta bör slutgiltigt klargöras.

Övriga synpunkter

Naturvårdsverket har identifierat några ytterligare förslag till åtgärder som potentiellt kan bidra till målen och som kan utredas vidare. En av dessa åtgärder är att inkludera resursförebyggande rådgivning i den kommunala energi- och klimatrådgivningen till hushåll, bostadsrättsföreningar, fastighetsägare och småföretag.

Stadsledningskontoret delar bilden att det skulle behövas den typen av stöd kring avfallsförebyggande åtgärder samt vikten av utsortering och materialåtervinning. Samtidigt är det en helt annan kompetens som krävs i en verksamhet som redan i dagsläget är ansträngd på grund av den förändrade energisituationen. En eventuellt kommande utredning behöver inkludera behovet av utökade statliga resurser till kommunerna kopplat till detta.

Stadsledningskontoret anser att några viktiga delar saknas i skrivelsen. Det saknas en analys om bygg- och rivningsavfall från verksamheter. Det utgör ett stort avfallsflöde

med återbruks- och återvinningspotential och det finns ett behov av skarpare reglering och utökad tillsyn. Det behövs också utökade resurser till tillsynsmyndigheterna. Naturvårdsverket konstaterar att material kopplat till återvinning och återbruk kan ha höga värden i en oseriös hantering och att avfallsbrottslighet är ett problem. Det är av största vikt att detta stävjas och där är skarpare tillsyn ett viktigt medel och kan samtidigt skapa förutsättningar för seriösa återbruksaktörer.

Avslutningsvis vill stadsledningskontoret betona vikten av att eventuella förändringar kräver ett tydliggörande kring rimlighet i genomförandetid och ekonomiska konsekvenser.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 24 januari 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Nämnden ser överlag positivt på lagförslagets ambition och deras strävan att öka mängden avfall som går till materialåtervinning och förberedelser för återanvändning. Det är av yttersta vikt att minska andelen avfall som går till energiutvinning när det skulle kunna omhändertas på ett miljömässigt bättre sätt. Det är samtidigt angeläget att ökade krav på sortering inte resulterar i att avfallslagstiftningen upplevs som krånglig eller svårförståelig för den som innehar avfallet. Lagstiftningen behöver ta hänsyn till de praktiska och tekniska förutsättningarna för en god avfallshandling, så att kraven inte riskerar att mynna ut i bestämmelser som senare inte efterlevs i verkligheten. Nämnden vill därför belysa några otydligheter och svårigheter som bör beaktas vidare enligt nedan.

Synpunkter angående utökade krav på utsortering och insamling av papper, plast, metall och glas

Det är relativt vanligt förekommande att material som inte är förpackningar hamnar i förpackningsavfallet, då avfallsinnehavare troligtvis har svårigheter med att förstå skillnaden i sortering av avfallsslag som består av samma material. Exempelvis kan det för den enskilde avfallsinnehavaren vara svårt att förstå varför plast som inte är förpackningar, såsom en tandborste eller en plastleksak, inte kan sorteras ut tillsammans med plastförpackningar. Nämnden anser därför att Naturvårdsverket bör förtydliga hur de lagkrav som föreslås införs förhåller sig till redan rådande krav på utsortering av förpackningsavfall. Det finns en överhängande risk att en fortsatt hög andel avfall som inte utgörs av förpackningar även i fortsättningen sorteras tillsammans med förpackningsavfall, med eller utan införandet av lagkraven som föreslås i skrivelsen.

Troligtvis krävs det kunskaphöjande åtgärder för en ökad medvetenhet om sortering hos avfallsinnehavarna, för att de i sin tur ska förstå hur det lagförslaget skiljer sig från redan befintliga krav på utsortering av förpackningsavfall. Nämnden anser att Naturvårdsverket bör förtydliga avsikterna med förslaget och hur lagförslagen

förhåller sig till praktiska omständigheter, inte minst med hänsyn till den kommande utbyggnaden av den fastighetsnära insamlingen för förpackningsavfall. Exempelvis bör utrymmesproblematiken i fastigheters befintliga soprum beaktas vidare, då det inte är troligt att insamling av ytterligare avfallsslag kan ske fastighetsnära. Frågan är därför om ökade krav på utsortering kommer att leda till större ändringar jämfört med hur motsvarande avfall hanteras i nuläget.

I fråga om utformningen av en dispensbestämmelse vill nämnden framhålla att det behöver klargöras vilken aktör som är behörig att söka dispensen.

I fråga om bioavfall ligger ansvaret för utsortering enligt 3 kap. 1 § avfallsförordningen på innehavaren av avfallet, medan det i 3 kap. 15 b § endast anges att tillsynsmyndigheten får ge dispens från kravet, men anger inte vilken aktör som är behörig att söka. Detta har medfört tolkningsproblem, framförallt när separat förvaring av utsorterat avfall inte är möjligt av utrymmesskäl i ett flerbostadshus. Av praktiska skäl är det mindre lämpligt att varje enskilt hushåll ansöker om dispens från kravet på utsortering. Nämnden uppfattar att den nu föreslagna dispensbestämmelsen innebär samma tolkningssvårigheter och såvitt kan utläsas från rapporten synes frågan inte heller ha utretts närmare. Eftersom krav på sortering påverkar både verksamheter och privatpersoner är det viktigt att i lagstiftningen klargöra vilken aktör som kan söka dispens.

Nämnden anser även att Naturvårdsverket bör ta fram vägledning med avseende på vad som ska ligga till grund för tillsynsmyndighetens bedömning av dispenser rörande utsortering av papper, plast, metall och glas. I utredningen är det inte tydligt beskrivet vilka grunder som kan ligga till grund för att bevilja dispens. En utökad möjlighet till att ansöka om dispens från krav på sortering bör inte leda till en spretig bedömning beroende på vilken kommun som fattar beslut om dispens, vilket riskerar leda till att en omotiverat hög andel avfall går till energiutvinning istället för att sorteras ut.

Synpunkter angående krav på att bestämmelser kring returpapper ska upphävs

Naturvårdsverket föreslår att befintliga bestämmelser kring returpapper ska tas bort, då det inte längre finns skäl att särreglera just denna fraktion i lagstiftningen. Naturvårdsverket anger samtidigt det ska vara fortsatt möjligt att sortera ut och samla in papper i flera fraktioner, då rena fraktioner är mer efterfrågade från pappersbruken som återvinner pappersavfallet. I nuläget finns det en utarbetad praxis innebärande att tidningar (returpapper) sorteras ut för sig och inte blandas med övriga typer av pappersmaterial. Som nämnden förstår det innebär förslaget att olika typer av papper kan komma att blandas i högre utsträckning än idag. Mot den bakgrunden anser nämnden att Naturvårdsverket bör förtydliga vad lagförslaget väntas medföra för effekter i återvinningshänseende och vad denna ändring av begreppet skulle medföra för den praktiska avfallshanteringen. Utifrån det nu tillgängliga underlaget uppfattar nämnden att det finns oklarheter kring hur denna typ av avfall ska hanteras.

Synpunkter angående ökat utsorteringskrav på brännbart avfall

I sin skrivelse föreslår Naturvårdsverket att den som har brännbart avfall ska, utöver vad som gäller enligt andra bestämmelser i detta kapitel, sortera ut följande avfallsslag och förvara dem skilda från varandra och annat avfall:

1. brännbart avfall som är lämpligt att förbereda för återanvändning eller materialåtervinna, och
2. övrigt brännbart avfall.

Lagförslaget ställer relativt höga kunskapskrav på den som innehar brännbart avfall. Även om ambitionen med förslaget är god är det sannolikt svårt för den enskilde privatpersonen eller verksamhetsutövaren att förstå skillnaden mellan de två olika fraktionerna av brännbart avfall som nämns i förslaget. Formuleringen brännbart avfall som är *lämpligt* att förbereda för återanvändning eller materialåtervinna öppnar upp också upp för olika tolkningar och bedömningar, både hos den som innehar avfallet och hos tillsynsmyndigheterna. Eftersom tekniska förutsättningar för avfallshantering ändras i takt med marknadsutvecklingen är det i dagsläget svårt att överblicka hur stort tolkningsutrymme är. Det är också troligt att vad som är lämpligt skiljer sig åt nationellt, sett till vilka entreprenörer och avfallsanläggningar som är verksamma inom det geografiska området där avfallet uppstår. Vid ett införande av ett sådant krav bedömer nämnden att det krävs en relativt detaljerad vägledning från Naturvårdsverket för att kunna göra en bedömning av vad som är lämpligt, både för avfallsinnehavarna och för tillsynsmyndigheterna.

Synpunkter på utökat informationskrav på kommunerna

Nämnden har inga synpunkter på att det införs ökade krav på information till hushåll och verksamheter från kommunerna. Förslaget torde dock beröra nämnden i mindre utsträckning, eftersom det för Stockholms del framförallt är Stockholm Avfall AB som ansvarar för information om avfallshantering inom staden.

Övriga synpunkter

Naturvårdsverket anger även att möjligheten att inkludera resursförebyggande rådgivning i energi- och klimatrådgivningen till hushåll, bostadsrättsföreningar, fastighetsägare och småföretag bör utredas vidare. Det bedöms vara en praktisk lösning för att få ut information till hushåll och verksamheter om bland annat avfallsförebyggande åtgärder samt vikten och möjligheterna med utsortering och materialåtervinning.

Nämnden ställer sig generellt positivt till att frågan om att inkludera resursförebyggande rådgivning i kommunens energi- och klimatrådgivning utreds. Den kommunala energi- och klimatrådgivningen har dock redan i dagsläget begränsade resurser för att ge energirådgivning till bostadsrätter och villaägare. Söktrycket är mycket högt och väntetiderna för rådgivning är långa. Om rådgivningen ska utöka verksamheten till att även inkludera resursförebyggande rådgivning kommer utökade statliga resurser till kommunerna att krävas. Dagens rådgivare är till största delen högt specialiserade på energianvändning i byggnader. Det gör att kvalitén i rådgivningen kan hållas på en hög nivå och ge nytta till rådsökande. Det finns praktiska svårigheter med att utöka dessa specialisters

kunskaper med andra sakområden. Om rådgivningen ska utökas med resursförebyggande rådgivning krävs det därför ökade statliga resurser till kommunerna så att kommunerna kan rekrytera in kompetent rådgivningspersonal inom materiell resurshushållning.

En viktig faktor som en eventuell utredning behöver beakta är möjligheten för svenska kommuner att kunna rekrytera specialistkompetens inom området samt vilken potential marknaden för återbruk kan erbjuda som underlag för professionell rådgivning.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 24 januari 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms Stadshus AB har underremitterat denna remiss till Stockholm Vatten och Avfall AB. Koncernledningen har inget att tillägga utan ställer sig bakom dotterbolagets synpunkter som framförs i Stockholm Vatten och Avfall AB:s remissvar.

Stockholm Vatten och Avfall AB

Stockholm Vatten och Avfall AB:s (SVOA) yttrande daterat den 22 januari 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Nedan redovisas de synpunkter som SVOA önskar framföra angående de åtgärdsförslag och utredningsförslag som den remitterade skrivelsen föreslår.

Åtgärdsförslag

Avseende åtgärd 4.1 Krav på ökad utsortering och separat insamling av papper, plast, metall och glas

SVOA är positiva till intentionen i förslaget men anser att det finns behov av förtydliganden innan antagande.

SVOA anser att det i föreskrifter och vägledning som tas fram behöver bli tydligt hur avfallet ska/får hanteras. Det är i förslaget oklart huruvida det vara strömmar där förpackningar hanteras separat eller materialströmmar. Detta behöver vara tydligt och färdigutrett samt inkludera det ekonomiska perspektivet, innan dess att lagstiftning kommer.

På sida 22 står: *Naturvårdsverket gör i nuläget bedömningen att kommunerna bör ges möjligheten att avgöra exakt hur den utökade insamlingen av kommunalt avfall i form av papper, plast, metall och glas som inte är förpackningar ska ske på bästa sätt i den enskilda kommunen och lämnar därför inte förslag på detaljreglering av servicegrad för denna insamling.* SVOA delar denna bedömning och ser det som en förutsättning för att kunna ta fram en genomförbar hantering. Krav på fastighetsnära insamling för fler avfallsslag bör undvikas.

Naturvårdsverket framhåller lättillgängliga insamlingsplatser (LIP) enligt

förpackningsförordningen som möjlig plats att lokalisera insamling av papper, plast, glas och metall. SVOA ser betydande svårigheter med en sådan lösning. Att få plats/tillgång till mark för lämpliga behållare för dessa fraktioner vid LIP:ar i tät stadsmiljö skulle vara mycket svårt. Utöver detta blir kommunikationen av sorteringen en betydande pedagogisk utmaning och riskerar att bidra till sämre kvalitet på förpackningsmaterial.

Avseende åtgärd 4.2 Krav på att befintliga bestämmelser som reglerar returpapper i avfallsförordningen upphävs

SVOA delar Naturvårdsverkets bedömning att för det fall att krav på separat insamling införs för flera avfallsslag som plast, glas och metall bör särkrav och separat lagstiftning för returpapper undvikas.

Avseende åtgärdsförslag 4.3 Krav på att brännbart avfall sorteras ut i dels brännbart avfall som är lämpligt att förbereda för återanvändning eller materialåtervinnas, dels övrigt brännbart avfall

SVOA är positiv till intentionen i förslaget att förtydliga avfallshierarkin. SVOA anser dock att förslaget behöver tydliggöras avseende vilket brännbart avfall som avses. SVOA ser det som otydligt om Naturvårdsverket avser material insamlat via återvinningscentraler eller även fastighetsnära insamlat material.

SVOA noterar att Naturvårdsverket i konsekvensutredningen identifierar behov av ytterligare behållare på återvinningscentraler som kostnadsdrivande för kommunen sid 81. SVOA vill förtydliga att det är långt mer än behållare som kommer krävas, och därmed vara kostnadsdrivande, samt att det inte är en trivial börda som läggs på kommunen. Hantering av material till återbruk kräver betydligt mer utrymme på återvinningscentraler än att hantera motsvarande mängd till energiåtervinning. Dessa ytor i sig är en större kostnad och svårighet att överhuvudtaget få tillgång till, än eventuella behållare. Förvaring av återbruksmaterial har även kvalitativ skillnad mot förvaring av material till energiåtervinning i form av väder- och skalskydd. Insamling av motsvarande mängd material till återbruk eller återvinning innebär ingen komprimering vilket medför fler fordonsrörelser från återvinningscentralen som i sig är en belastning vid tillståndsprocesser.

SVOA vill vara tydliga med att om även fastighetsnära insamling avses inkluderas blir konsekvenser för både kommunen och fastighetsägare omfattande.

Avseende åtgärd 4.4 Krav på att kommunerna informerar hushåll och verksamheter om hur avfall under kommunalt ansvar ska hanteras

SVOA ser en fördel i att informationsansvaret för kommunalt avfall fastställs och klarläggs. SVOA utför dessa åtgärder redan idag. SVOA efterfrågar dock klagande gällande ansvar för information till verksamheter om vad som gäller för verksamhetsavfall.

Avseende åtgärd 4.5 Producentansvar för möbler respektive madrasser behöver utredas

SVOA är positiva till att ett producentansvar för möbler respektive madrasser utreds. Ett producentansvar för madrasser och sängar skulle ha ett extra värde då dessa

produktgrupper har mycket begränsade möjligheter att återanvändas eller materialåtervinnas i nuvarande system.

SVOA vill i sammanhanget framföra vikten av principen om att förorenaren betalar och att ett producentansvar är fullt finansierat. SVOA förordar ett operativt producentansvar. Logistik finns redan i möbelföretagens leveranskedjor och förslag enligt 4.1 och 4.3 kommer redan att belasta kommunens anläggningar. Ett producentansvar kan med fördel likna det som finns etablerat för elektriskt och elektronisk avfall snarare än det för förpackningar. Det bör lämnas möjlighet för producenter att avtala med kommuner om insamling i de fall det är ett effektivt sätt att uppfylla delar av åläggandet.

SVOA anser att producentansvaret bör utformas på ett sätt så att återanvändning och rekonditionering premieras. Krav bör ställas på att nyttillverkade möbler lätt kan plockas isär för att både kunna repareras och för att materialet ska kunna återanvändas i nya produkter. Återvinning kan annars bli ett lätt sätt att fortsätta sätta billiga miljöbelastande produkter på marknaden. Det är också lätt att gömma sig bakom argument om hygienfaktorer när det egentligen handlar om att det saknas processer och industri för återanvändning av stoppade möbler och möbler generellt.

Då det tänkta producentansvaret berör produktgrupper med lång livslängd är det önskvärt att en utredning tydligt belyser hur historiskt material ska hanteras och finansieras.

Avseende åtgärd 4.6 Datainsamlingen av uppgifter om avfall från verksamheter behöver förbättras

SVOA anser att förslaget behöver tydliggöra vem som ansvarar för att efterfråga, samla in och sammanställa uppgifter. Det kan innebära stora kostnader för kommunerna ifall data för kommunalt avfall från verksamheter ska särredovisas.

Avseende åtgärd 4.7 Efterfrågan på återvunnet material behöver stimuleras

SVOA delar Naturvårdsverkets bild att det finns ett behov av att utreda lämpliga styrmedel för att öka efterfrågan på återvunnet material.

4.7.2 Plast

En ökad utsortering av plast kommer generellt leda till ökad materialåtervinning oavsett kvalitet på återvinningen. SVOA vill framhålla vikten av att fortsätta arbeta uppströms för att plastprodukter som sätts på marknaden är mer enhetliga och lätta att sortera samt återvinna. Idag är det svårt för individen att sortera rätt och det är även svårt för kommunen att ge tydliga sorteringsanvisningar på grund av den stora mängd plasttyper som sätts på marknaden.

SVOA anser att det behöver bli dyrare att sätta jungfrulig plast på marknaden i de fall återvunnen plast är ett alternativ. Detta för att öka avsättningsgraden.

4.7.3 Textil

Vad gäller textil vill SVOA framhålla att en utredning måste ha ett globalt perspektiv.

SVOA ser inte att utmaningar med textilåtervinning och återbruk endast kan lösas inom landets gränser. Som EU tidigare slagit fast behövs lagstiftning som styr mot en mer hållbar textiltedja vilket är under utveckling och välkomnas.

SVOA delar Naturvårdsverkets bild att lösningen inte ligger i att återvinna mer textil utan att det handlar om att återanvända det som finns. Det behövs åtgärder för att stimulera längre användning av befintliga produkter, rekonditionera, laga och återförsälja samt att vid nyproduktion använda återvunnet material i så stor utsträckning som möjligt samt tillverka textil som kan användas länge.

SVOA noterar att det i eventuellt kommande producentansvar är tänkt att kostnaderna för insamling och återvinning kommer att läggas helt på producenterna, vilket SVOA ser som positivt.

4.7.4 Papper

SVOA noterar att Naturvårdsverket nämner böcker med pärm som material som kan behöva sorteras ut från fraktionen papper. SVOA har liksom flera andra kommuner insamling av böcker på återvinningscentraler och har avsättning för detta material.

Avseende åtgärd 4.8 Förutsättningar för reparation, återtillverkning och återbruk behöver förbättras

SVOA delar Naturvårdsverkets inställning att det finns ett behov av att utreda lämpliga ekonomiska styrmedel för att uppmuntra reparation och återbruk. SVOA ser det som önskvärt att fokusera på att återbruk sker användare till användare eller genom välgörenhetsorganisationer/företag och inte genom den kommunala renhållaren. En sådan cirkulär ekonomi är en förutsättning för en långsiktig förändring.

Avseende åtgärd 4.9 Kommunerna behöver stöd från nationell och regional nivå

Naturvårdsverket framhåller under 4.9.1 att: *"Dessutom finns det behov av ökat regionalt samarbete avseende avfallsplanering. Det kan vidare övervägas om ansvaret för viss avfallsplanering ska läggas på regional nivå och exempelvis inkluderas i länsstyrelsens åtaganden"*. SVOA är tveksamma till nyttan med denna förändring. Regionala samarbeten sker redan idag där dessa är lämpliga. Kommunerna har lång erfarenhet av avfallsplanering, samarbeten, informationsutbyte osv. Med en ansvarsförändring ser SVOA en risk att arbetsmoment fördröjs och blir mer komplicerade. Det måste då även tydliggöras vilken roll en instans i form av länsstyrelsen, som inte är direkt ansvarig, kan ha.

Naturvårdsverket framhåller under 4.9.2 de ökade kostnader som de höjda kraven som föreslås i rapporten kommer medföra. Man pekar särskilt på att kommuner med litet invånarantal och i glesbygd kommer belastas och framhåller ett eventuellt behov av statligt stöd.

SVOA håller med om att de ökade kraven är kostnadsdrivande men vill framhålla att kraven kan slå hårt även mot andra än utpekade kommungrupper. Effekter som brist på lokaler, höga markpriser, stor konkurrens om markanvändning och krav

förknippade med etablering av insamlingssystem i täta urbana miljöer med mera kan få betydande ekonomiska konsekvenser även för tätorter.

SVOA vill därför påtala ett antal åtgärder som skulle motverka kostnadsökande effekter:

- SVOA vill framhålla vikten av att säkerställa att befintliga och eventuella tillkommande producentansvar är fullt ut finansierade av producenterna. Idag bär taxekollektivet, samt fastighetsägare direkt, betydande kostnader för hantering av avfallsslag inom producentansvar.
- Naturvårdsverket redovisar under stycke 5.8 att regleringar bör träda i kraft så fort som möjligt. SVOA vill framhålla vikten av rimliga ledtider för utformning, upphandlingar och implementering av lösningar för tillkommande ansvarsområden. Kommunerna måste ha tid från det att lagstiftning slutgiltigt beslutats för att kunna genomföra konkurrensmässiga upphandlingar. Något som i sin tur ger entreprenörer rimliga möjligheter att rekrytera och införskaffa utrustning. Forcerade införanden är kraftigt kostnadsdrivande och riskerar även att medföra bristfälliga och ineffektiva lösningar.
- SVOA vill framhålla att ett sammanhållet omarbetande av insamlingssystem skapar betydligt bättre förutsättningar för att hushålla med resurser och skapa effektiva lösningar. Under senare år har kommunerna ålagts ett antal nya ansvarsområden i form av returpapper, förpackningsavfall, textilavfall och biologiskt avfall i omgångar. Det försvårar att göra samordnade och kostnadseffektiva upphandlingar av tjänster och utrustning.
- Det finns osäkerheter förknippade med kommunens ansvar för verksamhetsavfallet grundat i den s.k. "frivalsutredningen". Om kommuner tvingas handla upp överkapacitet för att svara för uppgifter som sedan undandras och denna överkapacitet inte kan utgöra grund för specifika taxeuttag kan det medföra att stora kostnader vältras över på taxekollektivet. SVOA har i tidigare remissvar redovisat de brister som föreligger i frivalsutredningen och anser att den bör slutgiltigt avfärdas för att skapa klarhet i frågan.

Utredningsförslag

Utöver åtgärdsförslag har Naturvårdsverket tagit fram ett antal utredningsförslag där man ser ett behov av djupare kunskap. Gällande dessa önskar SVOA kommentera följande.

Avseende utredningsförslag 7.1.1 Inkludera resursförebyggande rådgivning i kommunens energi- och klimatrådgivning

SVOA är generellt positiv till utredningsförslaget. Kommunens energi- och klimatrådgivning utförs och finansieras skilt från den taxefinansierade informationen kopplat till kommunalt avfall och förebyggande av avfall som SVOA utför. Då föreslagen rådgivning kommer vara kostsam ser SVOA ett behov av att utredningen

tydliggör den kommunala renhållarens informationsansvar i förhållande till detta uppdrag.

Avseende utredningsförslag 7.1.2 Kommunerna behöver stöd till samordnade upphandlingar

Naturvårdsverket framhåller under 7.1.2 fördelar med samordnad upphandling och ser en möjlighet till att Adda inköpscentral skulle kunna upphandla nationella ramavtal för tjänster där kommuner har liknande behov. SVOA är frågande till nyttan med ett sådant upplägg. Regionala och lokala skillnader riskerar att göra en sådan lösning kostnadsdrivande och med sämre kvalitet. Nationella standarder riskera att bli till minsta gemensamma nämnare. Risken är även att anslutningsgraden blir så låg att det blir ofördelaktigt för anbudsgivare. Förfarandet måste åtminstone föregås av en intresseanmälan. SVOA anser att problemet kan lösas bättre genom att branschorganisationen Avfall Sverige tillhandahåller mallar för berörda upphandlingar till de kommuner som har behov av det stödet.

Utredningsförslag 7.1.5 Sverige behöver driva på EU-arbetet vad gäller lagstiftning som reglerar produktkrav

SVOA stöder Naturvårdsverkets resonemang under 7.1.5 att det behövs styrmedel för att förbättra avsättningsmarknaden samt utformning av produkter.

Utredningsförslag 7.1.7 Det behövs en översyn av avfallslagstiftningen nationellt och på EU-nivå

SVOA anser att översyn på EU-nivå bör genomföras och slutföras före översyn på nationell nivå påbörjas.

Generella synpunkter

SVOA vill framhålla att det krävs ordentlig analys av rimlig genomförandetid och konsekvenser (inkluderat kommunernas ekonomiska situation, förutsättningar utifrån att verksamheten finansieras med avfallstaxa osv.) när nya lagförslag och -ändringar tas fram. Kommunerna har varit hårt ansatta under 2021-2023 i och med kommunala ansvaret för förpackningar och returpapper. Till det kommer insamling av textilavfall och ändringar kopplade till biologiskt avfall. Även om ramarna i avfallsdirektivet varit kända är kommunerna beroende av att få nationell lagstiftning och föreskrifter på plats för att kunna tillämpa dessa konkret.

SVOA saknar djupare analys om bygg- och rivningsavfall från verksamheter i rapporten. Det utgör ett stort avfallsflöde med återbruks- och återvinningspotential. SVOA ser utrymme för skarpare reglering med framförallt utökad tillsyn. Kunskap om avfallet, data och statistik förefaller i dagsläget begränsad.

SVOA ser även behov av ökade resurser till tillsynsmyndigheterna. Dessa har en mycket viktig uppgift. Naturvårdsverket noterar under stycke 4.7.1 att speciellt material till återbruk kan ha höga värden i en oseriös hantering och att avfallsbrottslighet är ett problem. Skarpare tillsyn har en roll i att skapa förutsättningar för seriösa återbruksaktörer.

SVOA ser behov av att regelverket stödjer en diversitet av insamlingsystem för att kunna lösa uppgifterna och nå insamlingsmålen. Separat insamling har historiskt visat på de bästa förutsättningarna för materialåtervinning. SVOA anser dock att det är viktigt att dispensmöjlighet finns för de fall det av olika anledningar inte skulle vara möjligt med källsortering av alla berörda avfallsslag. SVOA bygger en anläggning för utsortering av matavfall där även plast och metall kommer att sorteras ut ur restavfallet och anser att en väl fungerande eftersortering kan vara ett alternativ för vissa fraktioner.

PM Rotel IX (Dnr KS 2023/1280)

Naturvårdsverkets skrivelse Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet
Remisstid den 28 februari 2024

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Åsa Lindhagen

Sammanfattning av ärendet

Klimat- och näringslivsdepartementet har remitterat Naturvårdsverkets skrivelse Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall (NV-11029-22) till bland annat Stockholms stad för besvarande. Skrivelse är en slutredovisning av uppdraget *Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall* samt en del av uppdraget *Rätt plast på rätt plats*.

EU:s medlemsstater måste senast år 2025 se till att 55 procent av det kommunala avfallet förbereds för återanvändning eller materialåtervinns. I Sverige uppgick år 2021 materialåtervinningen och förberedelsen för återanvändning av kommunalt avfall till 40 procent, vilket innebär att Sverige riskerar att inte nå EU:s mål till 2025. Skrivelsen innehåller förslag på åtgärder för att öka andelen. Rapporten innehåller nio förslag på åtgärder och regeländringar.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och Stockholms Stadshus AB. Miljöförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande som svar på remissen. Trafiknämnden har meddelat att de avstår från att svara på remissen.

Stadsledningskontoret välkomnar förslaget men understryker vikten av att avfallslagstiftningen inte blir för svårförståelig. Kontoret lyfter ett antal behov av förtydliganden rörande flertalet föreslagna åtgärder.

Miljöförvaltningen tillstyrker Naturvårdsverkets förslag samtidigt som de understryker att lagstiftningen behöver ta hänsyn till de praktiska och tekniska förutsättningarna för att genomförandet ska fungera. Vidare belyser de ett antal ottydligheter och svårigheter som behöver beaktas.

Stockholms Stadshus AB ställer sig bakom dotterbolaget Stockholm Vatten och Avfall AB:s remissvar.

Stockholm Vatten och Avfall AB är positiv till åtgärdernas avsikt men ser ett behov av förtydligande inom ett flertal områden.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Omställningen till ett cirkulärt samhälle är en av grundförutsättningarna för att Stockholms stad ska kunna nå sina miljö- och klimatmål. Jag välkomnar därför att Naturvårdsverket föreslår åtgärder för att öka takten och öka materialåtervinningen.

För att genomförandet ska bli så effektivt som möjligt är det viktigt att regeringen tar hänsyn till kommunernas förutsättningar. Därför behöver ett antal av de föreslagna åtgärderna förtydligas. I arbetet med att öka återvinningen är det dock centralt att hålla kvar vid principen att förorenarna ska betala samt att producentansvaret bör gälla. Kommunernas taxebetalare ska inte stå för kostnader som producenterna bör stå för. I övrigt hänvisar jag till förvaltningarna och bolagens svar.

Stockholm den 21 februari 2024

Åsa Lindhagen

Bilaga

Remiss - Naturvårdsverkets skrivelse Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall, KS 2023/1280–1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen

Reservation av Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att delvis godkänna föredragande borgarrådets förslag till remissvar
2. Att därutöver anföra följande:

Att sluta kretsloppen och minska våra beroenden av att alltid behöva nya naturresurser är inte omöjligt. Det är en enorm vinst för miljön. Med dagens tekniska utveckling blir det allt lättare. Men då behöver både lagstiftning och kommunernas

föreskrifter uppdateras. Sverige riskerar att inte nå EU:s mål till 2025 att 55 procent av det kommunala avfallet förbereds för återanvändning eller materialåtervinns. Det vore mycket problematiskt.

Det måste bli enklare att göra hållbara och cirkulära val som konsument. Det måste vara lätt att göra rätt i återvinning. I ljuset av detta är de ryckiga beslut som fattats på europeisk, nationell och kommunal nivå olyckliga.

Med anledning av ett nytt EU-direktiv har Stockholms stad sedan årsskiftet ansvar för att samla in mat- och bioavfall separat från annat avfall. Det innebär att avfallskvarnar med anslutning till ledningsnätet inte längre är ett godtagbart insamlingssystem för matavfall. Norra Djurgårdsstaden är en av stadens miljöstadsdelar. Här har en majoritet av lägenheterna avfallskvarnar installerade, som en klimatåtgärd. I stadsdelen har de varit uppskattade och bidragit till stadens insamling av bioavfall. Men nu de kommer inte längre att få användas när avfallsföreskrifterna revideras.

I grunden krävs att fler produkter och varor börjar designas för att enkelt kunna repareras, uppgraderas och inte gå sönder efter en viss tid. EU bör skärpa sitt ekodesigndirektiv samt att vi inför kvotplikter, det vill säga lagkrav på att nya varor måste innehålla en viss andel återvunnet material, inte minst saker i plast och textil. Det krävs ett mer utvecklade producentansvar, vilket innebär att den som sätter en vara på marknaden är skyldig att se till att den materialåtervinns. Vi vill att detta införs för fler materialslag, inte minst textilier. Vi vill också göra det lättare att dela, hyra och låna produkter inom den växande delningsekonomin – det sparar både på miljön och dina pengar och är särskilt viktigt i en storstad som Stockholm.

Ärendet

Klimat- och näringslivsdepartementet har remitterat Naturvårdsverkets skrivelse *Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall (NV-11029-22)* till bland annat Stockholms stad för besvarande.

Naturvårdsverket fick den 22 december 2022 i uppdrag att utreda vilka åtgärder som krävs för att Sverige ska nå målen om förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av kommunalt avfall i EU:s avfallsdirektiv. Skrivelsen är en slutredovisning av uppdraget *Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall* samt en del av uppdraget *Rätt plast på rätt plats*.

EU:s medlemsstater måste senast år 2025 se till att 55 procent av det kommunala avfallet förbereds för återanvändning eller materialåtervinns. I Sverige uppgick år 2021 materialåtervinningen och förberedelsen för återanvändning av kommunalt avfall till 40 procent, vilket innebär att Sverige riskerar att inte nå EU:s mål till 2025.

Skrivelsens författningsförslag

Naturvårdsverket lämnar fyra författningsförslag i syfte att bidra till att nå EU:s mål om förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av kommunalt avfall.

Åtgärd 1 Krav på ökad utsortering och separat insamling av papper, plast, metall och glas

Åtgärden innebär ett införande av två nya bestämmelser i avfallsförordningen vilka medför att avfall som består av papper, plast, metall och glas ska sorteras ut och samlas in separat. Förslaget omfattar såväl kommunalt som icke-kommunalt avfall, och innebär ett förtydligande av de krav som ställs i avfallsdirektivet om separat insamling av dessa avfallsslag. Syftet med förslaget är att tillgängliggöra material för att underlätta och öka förberedelse för återanvändning samt materialåtervinning.

Naturvårdsverket framhåller att de bör få ett bemyndigande om att föreskriva om undantag från krav på utsortering och separat insamling, beroende på exempelvis teknikutveckling. De gör också bedömningen att kommunerna bör ges möjlighet att bestämma detaljer kring servicegrad i den enskilda kommunen utifrån dess förutsättningar.

Åtgärd 2 Krav på att befintliga bestämmelser som reglerar returpapper i avfallsförordningen upphävs

Naturvårdsverket föreslår att befintliga bestämmelser som reglerar returpapper i avfallsförordningen ska upphävas. Förslaget innebär att definitionerna för tidningar, tidningspapper och returpapper tas bort. Det innebär även att kravet på att kommunen ska tillhandahålla ett system med lättillgängliga insamlingsplatser och kravet på att sortera ut returpapper upphävs. Även målet för materialåtervinning av returpapper

samt kravet på att en kommunal avfallsplan ska innehålla ett särskilt avsnitt om returpapper upphävs.

Åtgärdsförslag 3 Krav på att brännbart avfall sorteras ut i dels brännbart avfall för återanvändning eller materialåtervinnas, dels övrigt brännbart avfall

Förslaget innebär nya bestämmelser i avfallsförordningen som medför att brännbart avfall ska sorteras ut i dels brännbart avfall som är lämpligt att förbereda för återanvändning eller materialåtervinna, dels övrigt brännbart avfall. Brännbart avfall som är lämpligt att förbereda för återanvändning eller materialåtervinna ska samlas in separat och på ett sådant sätt att förberedelse för återanvändning eller materialåtervinning är möjlig, vilket i praktiken innebär att det kan behöva sorteras och samlas in i flera underfraktioner. Förslaget omfattar såväl kommunalt som icke-kommunalt avfall.

Åtgärd 4 Krav på att kommunerna informerar hushåll och verksamheter om hur avfall under kommunalt ansvar ska hanteras

Kommunerna ska informera hushåll och verksamheter om hur avfall under kommunalt ansvar ska hanteras. Informationskravet omfattar att årligen ta fram lättillgänglig information om det avfall som kommunen ansvarar för att transportera bort och behandla. Informationen ska omfatta hur avfallet ska sorteras och var det ska lämnas. Kommunen ska också informera om hur avfall kan förebyggas och hur hushåll och verksamheter kan bidra till ökad förberedelse för återanvändning och materialåtervinning, samt de insamlingsresultat som utsorteringen gett.

Skrivelsens åtgärdsförslag

Utöver författningsförslagen gör Naturvårdsverket bedömningen att det finns fem ytterligare åtgärder som kan leda till ökad måluppfyllelse.

Åtgärd 5 Producentansvar för möbler respektive madrasser behöver utredas

Förutsättningarna för ett producentansvar för möbler och madrasser bör utredas av regeringen. De framhåller att detta kräver ett helhetsgrepp och bör kopplas till gällande och kommande lagstiftning, inte minst till EU:s nya produktlagstiftning (ESPR).

Åtgärd 6 Datainsamlingen av uppgifter om avfall från verksamheter behöver förbättras

Naturvårdsverket anser att det behöver vara tydligt utpekat vem som ansvarar för att sammanställa och lämna uppgifter och vilka uppgifter som avses. Vidare behöver det också utredas hur dessa uppgifter ska samlas in på ett praktiskt genomförbart sätt.

Åtgärd 7 Efterfrågan på återvunnet material behöver stimuleras

Det finns ett behov av att utreda vilka ekonomiska styrmedel som är lämpliga för att öka efterfrågan på återvunnet material i syfte att öka materialåtervinningen. Graden av förberedelse för återanvändning och materialåtervinning varierar kraftigt mellan olika materialslag. Det behöver undersökas vilka ekonomiska styrmedel som kan vara lämpliga för att öka efterfrågan på återbrukat material.

Åtgärd 8 Förutsättningarna för reparation, återtillverkning och återbruk behöver förbättras

Naturvårdsverket bedömer att det behöver utredas vilka ekonomiska styrmedel som är lämpliga för att förbättra förutsättningarna för reparation, återtillverkning och återbruk. Det kan handla om att underlätta för frivilliga återttagssystem, RUT-avdrag för förlängd livslängd för fler produkter än IT-utrustning och vitvaror samt finansiellt stöd eller skattereduktion för bland annat återtillverkning.

Åtgärd 9 Ett ökat stöd till kommunerna från nationell och regional nivå behöver utredas

Naturvårdsverket ser ett behov av att utreda ett ökat stöd till kommunerna från nationell och regional nivå. Dessutom ses ett behov av ökat regionalt samarbete avseende avfallsplanering och exempelvis inkluderas i länsstyrelsens åtaganden. Eftersom ett ökat informationskrav leder till ökade kostnader för kommunerna kan det övervägas att kommunen ska kunna få ett statligt ekonomiskt stöd för informationsinsatser. Möjligheten till statligt ekonomiskt stöd för införande av separat insamling i kommuner med få invånare kan också övervägas.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och Stockholms Stadshus AB. Miljöförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande som svar på remissen. Trafiknämnden har meddelat att de avstår från att svara på remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 januari 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret är positiv till förslagets ambitioner och strävan att öka mängden avfall som går till materialåtervinning. Ett minskat resursuttag och ökad återvinning och återanvändning är förutsättningar för att Stockholms miljömål ska nås. Det är samtidigt viktigt att ökade krav på sortering inte resulterar i en avfallslagstiftning som upplevs svårförståelig eller onödigt komplicerad. Stadsledningskontoret delar i stort sett intentionen med förslagen men ser ett antal

områden där det finns behov av justeringar och förtydliganden. De presenteras nedan per åtgärdsförslag.

Synpunkter på åtgärd 1 Krav på ökad utsortering och separat insamling av papper, plast, metall och glas

Stadsledningskontoret är positiva till förslaget men anser att det behövs klargöranden. Det behöver vara tydligt i föreskrifter och vägledning hur avfallet ska och får hanteras. I sådana vägledningar behöver också det ekonomiska perspektivet inkluderas.

Stadsledningskontoret delar helt skrivelsens bedömning om att kommunerna ska avgöra hur den utökade insamlingen av kommunalt avfall i form av papper, plast, metall och glas som inte är förpackningar ska ske på bästa sätt, och ser det som en förutsättning för en genomförbar hantering. Krav på fastighetsnära insamling för fler avfallsslag bör undvikas. I förslaget framhåller Naturvårdsverket att lättillgängliga insamlingsplatser (LIP) enligt förpackningsförordningen är en möjlig plats för att samlokalisera insamling. Stadsledningskontoret ser svårigheter med en sådan lösning, utifrån att det i den täta stadsmiljön redan idag finns stora svårigheter att tillhandahålla en sortering i många fraktioner. Det är bland annat en anledning till att Stockholms stad investerar i en storskalig utsorteringsanläggning för matavfall, plast och metall.

Utöver detta blir kommunikationen av sorteringen en betydande pedagogisk utmaning och riskerar att bidra till sämre kvalitet på förpackningsmaterial. Det kommer att krävas kunskapshöjande åtgärder för en ökad medvetenhet om sortering hos avfallsinnehavarna, för att de i sin tur ska förstå hur lagförslaget skiljer sig från redan befintliga krav på utsortering av förpackningsavfall.

När det gäller dispensbestämmelser anser stadsledningskontoret vidare att det bör tydliggöras vilken aktör som är behörig att ansöka om dispens samt på vilka grunder dispens kan beviljas. Det är av praktiska skäl olämpligt att enskilda hushåll kan ansöka om dispens, vilket bör tydliggöras.

Synpunkter på åtgärd 2 Krav på att befintliga bestämmelser som reglerar returpapper i avfallsförordningen upphävs

Stadsledningskontoret delar bedömningen att det inte finns anledning att särreglera just returpapper om det finns ett utsorterings- och insamlingskrav för returpapper.

Synpunkter på åtgärd 3 Krav på att brännbart avfall sorteras ut i dels brännbart avfall för återanvändning eller materialåtervinnas, dels övrigt brännbart avfall

Stadsledningskontoret är positiva till intentionen i förslaget, vilket innebär ett förtydligande av avfallshierarkin. Det behöver dock tydliggöras vilket avfall som

avses, om det handlar om insamlat material via återvinningscentraler eller även gäller fastighetsnära insamlat material. Om fastighetsnära insamling avses inkluderas blir konsekvenser för såväl kommuner som fastighetsägare omfattande, detta behöver tydliggöras.

Beroende på vad som avses ställs stora krav på den enskilde att förstå skillnaden mellan de två fraktionerna. Formuleringen kring brännbart material som är *lämpligt* för återanvändning eller materialåtervinning öppnar också upp för svårigheter. Det är både svårbedömt och bör kunna skilja sig åt mellan olika städer och involverade aktörer.

Skrivelsen identifierar behov av ytterligare behållare på återvinningscentraler som kostnadsdrivande för kommunen. Stadsledningskontoret vill betona att det är långt mer än behållare som kommer krävas, och därmed vara kostnadsdrivande, samt att det inte är ett litet åtagande som läggs på kommunen. Det finns en mängd behov som kan tydliggöras kopplade till såväl ytor, förvaring för återbruk samt ökade fordonsrörelser genom att återbruksmaterial inte komprimeras.

Synpunkter på åtgärd 4 Krav på att kommunerna informerar hushåll och verksamheter om hur avfall under kommunalt ansvar ska hanteras

Stadsledningskontoret är positivt inställt till att informationsansvaret för kommunalt avfall tydliggörs. Detta görs redan idag av stadens bolag Stockholm Vatten och Avfall. De efterfrågar dock ett klagörande gällande ansvar för information till verksamheter om vad som gäller för verksamhetsavfall.

Synpunkter på åtgärd 5 Producentansvar för möbler respektive madrasser behöver utredas

Stadsledningskontoret är positiva till att ett producentansvar för möbler respektive madrasser utreds. Dessa produktgrupper har mycket begränsade möjligheter att återanvändas eller materialåtervinnas i nuvarande system. Det finns i sammanhanget en poäng att säkerställa att producentansvaret är fullt finansierat och att det bör undvika att belasta de kommunala avfallsanläggningarna. Det kan med fördel ta inspiration av det producentansvar som finns för elektroniskt avfall snarare än det för förpackningar. Dessutom bör det utformas så att återanvändning, reparation och rekonditionering premieras. Här krävs en utveckling av krav och industriella processer för att undvika att miljöbelastande produkter sätts på marknaden.

Synpunkter på åtgärd 6 Datainsamlingen av uppgifter om avfall från verksamheter behöver förbättras

Stadsledningskontoret anser att förslaget behöver tydliggöra vem som ansvarar för att efterfråga, samla in och sammanställa uppgifter. Det kan innebära stora kostnader för kommunerna om data för kommunalt avfall från verksamheter ska särredovisas.

Synpunkter på åtgärd 7 Efterfrågan på återvunnet material behöver stimuleras

Stadsledningskontoret delar bilden att det finns ett behov av att utreda lämpliga styrmedel för att öka efterfrågan på återvunnet material. Olika typer av material kräver olika typer av styrmedel. Stadsledningskontoret vill särskilt betona vikten av att inte bara arbeta för ökad utsortering och återvinning utan att det behövs ett arbete uppströms för att de plastprodukter som sätts på marknaden är mer enhetliga och lätta att sortera samt återvinna. Dagens mängd av olika existerande plaster försvårar för såväl privatpersoner som företag. Det är också viktigt att marknadsförutsättningarna för plast förändras så att det blir dyrare att sätta jungfrulig plast på marknaden i de fall återvunnen plast är ett alternativ.

När det gäller textilier vill stadsledningskontoret betona vikten av ett globalt perspektiv. Textilåtervinning och återbruk kan inte lösas inom Sveriges gränser. Det behövs en lagstiftning som styr mot en mer hållbar textilkedja vilket också är under utarbetande inom EU. Det behövs ett fokus inte bara på återvinning av textil, utan att återanvända det redan existerande. Åtgärder för att längre användning av befintliga produkter, såsom rekonditionering, reparation och återförsäljning bör främjas, liksom tillverkning av textilier med lång hållbarhet.

Synpunkter på åtgärd 8 Förutsättningarna för reparation, återtillverkning och återbruk behöver förbättras

Stadsledningskontoret delar Naturvårdsverkets inställning att det finns ett behov av att utreda lämpliga ekonomiska styrmedel för att uppmuntra reparation och återbruk. Fokus bör ligga på att utveckla detta utifrån marknadsmässiga principer för cirkularitet alternativt stöttas via välgörenhetsorganisationer eller genom användare till användare. Det bör på sikt inte vara den kommunala avfallsorganisationen som ska utveckla detta.

Synpunkter på åtgärd 9 Ett ökat stöd till kommunerna från nationell och regional nivå behöver utredas

Naturvårdsverket framhåller att det finns ett behov av ett ökat regionalt samarbete avseende avfallsplanering och att detta skulle kunna inkluderas i länsstyrelsens åtaganden. Stadsledningskontoret är inte övertygade om att detta är en nödvändig förändring. Regionala samarbeten sker redan idag där dessa är lämpliga. Kommunerna har lång erfarenhet av avfallsplanering, samarbeten och informationsutbyten. Det finns en risk med ett förändrat ansvar att arbetsmoment fördröjs och blir onödigt komplicerade. Det måste i så fall tydliggöras vilken roll en instans i form av länsstyrelsen, som inte är direkt ansvarig, kan ha.

Naturvårdsverket framhåller också de ökade kostnader som de föreslagna åtgärderna kommer att medföra. De pekar särskilt ut att glesbygdskommuner med lågt invånarantal kommer att ha behov av statligt stöd. Stadsledningskontoret håller med

om att de ökade kraven är kostnadsdrivande men vill också betona att kraven slår även mot storstadskommuner. Brist på lokaler, höga markpriser, stor konkurrens om markanvändning och krav förknippade med etablering av insamlingssystem i täta urbana miljöer kan få betydande ekonomiska konsekvenser även för tätorter. Stadsledningskontoret bedömer att de ytterligare kraven kommer leda till ökade kostnader för kommuner vilket i enlighet med finansieringsprincipen bör ersättas.

Det är av stor vikt att motverka kostnadsökande effekter. Stadsledningskontoret vill påtala ett antal områden som kan utvecklas för att undvika onödiga kostnadsökningar:

- Det handlar exempelvis om att säkerställa att befintliga och eventuella tillkommande producentansvar är fullt ut finansierade av producenterna. Idag bär taxekollektivet, samt fastighetsägare direkt, betydande kostnader för hantering av avfallsslag med producentansvar.
- Det är också av vikt att nya regleringar införs med tillräckliga ledtider för utformning, upphandlingar och implementering av lösningar för tillkommande ansvarsområden. Forcerade införanden är kostnadsdrivande och riskerar även att medföra bristfälliga och ineffektiva lösningar, samt problem för entreprenörer.
- Kommunerna har under de senaste åren sett betydande förändringar kopplat till nya ansvarsområden för avfall. Det är av största vikt att det skapas ett sammanhållet omarbetande av insamlingssystemet för att kommunerna ska kunna skapa effektiva lösningar och kostnadseffektiva upphandlingar av tjänster och utrustning.
- Det finns osäkerheter förknippade med kommunens ansvar för verksamhetsavfallet grundat i den så kallade "frivalsutredningen". Om kommuner tvingas handla upp överkapacitet för att svara för uppgifter som sedan undandras riskerar detta att drabba taxekollektivet. Detta bör slutgiltigt klargöras.

Övriga synpunkter

Naturvårdsverket har identifierat några ytterligare förslag till åtgärder som potentiellt kan bidra till målen och som kan utredas vidare. En av dessa åtgärder är att inkludera resursförebyggande rådgivning i den kommunala energi- och klimatrådgivningen till hushåll, bostadsrättsföreningar, fastighetsägare och småföretag.

Stadsledningskontoret delar bilden att det skulle behövas den typen av stöd kring avfallsförebyggande åtgärder samt vikten av utsortering och materialåtervinning. Samtidigt är det en helt annan kompetens som krävs i en verksamhet som redan i dagsläget är ansträngd på grund av den förändrade energisituationen. En eventuellt kommande utredning behöver inkludera behovet av utökade statliga resurser till kommunerna kopplat till detta.

Stadsledningskontoret anser att några viktiga delar saknas i skrivelsen. Det saknas en analys om bygg- och rivningsavfall från verksamheter. Det utgör ett stort avfallsflöde

med återbruks- och återvinningspotential och det finns ett behov av skarpare reglering och utökad tillsyn. Det behövs också utökade resurser till tillsynsmyndigheterna. Naturvårdsverket konstaterar att material kopplat till återvinning och återbruk kan ha höga värden i en oseriös hantering och att avfallsbrottslighet är ett problem. Det är av största vikt att detta stävjas och där är skarpare tillsyn ett viktigt medel och kan samtidigt skapa förutsättningar för seriösa återbruksaktörer.

Avslutningsvis vill stadsledningskontoret betona vikten av att eventuella förändringar kräver ett tydliggörande kring rimlighet i genomförandetid och ekonomiska konsekvenser.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 24 januari 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Nämnden ser överlag positivt på lagförslagets ambition och deras strävan att öka mängden avfall som går till materialåtervinning och förberedelser för återanvändning. Det är av yttersta vikt att minska andelen avfall som går till energiutvinning när det skulle kunna omhändertas på ett miljömässigt bättre sätt. Det är samtidigt angeläget att ökade krav på sortering inte resulterar i att avfallslagstiftningen upplevs som krånglig eller svårförståelig för den som innehar avfallet. Lagstiftningen behöver ta hänsyn till de praktiska och tekniska förutsättningarna för en god avfallshandling, så att kraven inte riskerar att mynna ut i bestämmelser som senare inte efterlevs i verkligheten. Nämnden vill därför belysa några otydligheter och svårigheter som bör beaktas vidare enligt nedan.

Synpunkter angående utökade krav på utsortering och insamling av papper, plast, metall och glas

Det är relativt vanligt förekommande att material som inte är förpackningar hamnar i förpackningsavfallet, då avfallsinnehavare troligtvis har svårigheter med att förstå skillnaden i sortering av avfallslag som består av samma material. Exempelvis kan det för den enskilde avfallsinnehavaren vara svårt att förstå varför plast som inte är förpackningar, såsom en tandborste eller en plastleksak, inte kan sorteras ut tillsammans med plastförpackningar. Nämnden anser därför att Naturvårdsverket bör förtydliga hur de lagkrav som föreslås införs förhåller sig till redan rådande krav på utsortering av förpackningsavfall. Det finns en överhängande risk att en fortsatt hög andel avfall som inte utgörs av förpackningar även i fortsättningen sorteras tillsammans med förpackningsavfall, med eller utan införandet av lagkraven som föreslås i skrivelsen.

Troligtvis krävs det kunskapshöjande åtgärder för en ökad medvetenhet om sortering hos avfallsinnehavarna, för att de i sin tur ska förstå hur det lagförslaget skiljer sig från redan befintliga krav på utsortering av förpackningsavfall. Nämnden anser att Naturvårdsverket bör förtydliga avsikterna med förslaget och hur lagförslagen

förhåller sig till praktiska omständigheter, inte minst med hänsyn till den kommande utbyggnaden av den fastighetsnära insamlingen för förpackningsavfall. Exempelvis bör utrymmesproblematiken i fastigheters befintliga soprum beaktas vidare, då det inte är troligt att insamling av ytterligare avfallslag kan ske fastighetsnära. Frågan är därför om ökade krav på utsortering kommer att leda till större ändringar jämfört med hur motsvarande avfall hanteras i nuläget.

I fråga om utformningen av en dispensbestämmelse vill nämnden framhålla att det behöver klargöras vilken aktör som är behörig att söka dispensen.

I fråga om bioavfall ligger ansvaret för utsortering enligt 3 kap. 1 § avfallsförordningen på innehavaren av avfallet, medan det i 3 kap. 15 b § endast anges att tillsynsmyndigheten får ge dispens från kravet, men anger inte vilken aktör som är behörig att söka. Detta har medfört tolkningsproblem, framförallt när separat förvaring av utsorterat avfall inte är möjligt av utrymmesskäl i ett flerbostadshus. Av praktiska skäl är det mindre lämpligt att varje enskilt hushåll ansöker om dispens från kravet på utsortering. Nämnden uppfattar att den nu föreslagna dispensbestämmelsen innebär samma tolkningssvårigheter och såvitt kan utläsas från rapporten synes frågan inte heller ha utretts närmare. Eftersom krav på sortering påverkar både verksamheter och privatpersoner är det viktigt att i lagstiftningen klargöra vilken aktör som kan söka dispens.

Nämnden anser även att Naturvårdsverket bör ta fram vägledning med avseende på vad som ska ligga till grund för tillsynsmyndighetens bedömning av dispenser rörande utsortering av papper, plast, metall och glas. I utredningen är det inte tydligt beskrivet vilka grunder som kan ligga till grund för att bevilja dispens. En utökad möjlighet till att ansöka om dispens från krav på sortering bör inte leda till en spretig bedömning beroende på vilken kommun som fattar beslut om dispens, vilket riskerar leda till att en omotiverat hög andel avfall går till energiutvinning istället för att sorteras ut.

Synpunkter angående krav på att bestämmelser kring returpapper ska upphävs

Naturvårdsverket föreslår att befintliga bestämmelser kring returpapper ska tas bort, då det inte längre finns skäl att särreglera just denna fraktion i lagstiftningen.

Naturvårdsverket anger samtidigt det ska vara fortsatt möjligt att sortera ut och samla in papper i flera fraktioner, då rena fraktioner är mer efterfrågade från pappersbruken som återvinner pappersavfallet. I nuläget finns det en utarbetad praxis innebärande att tidningar (returpapper) sorteras ut för sig och inte blandas med övriga typer av pappersmaterial. Som nämnden förstår det innebär förslaget att olika typer av papper kan komma att blandas i högre utsträckning än idag. Mot den bakgrunden anser nämnden att Naturvårdsverket bör förtydliga vad lagförslaget väntas medföra för effekter i återvinningshänseende och vad denna ändring av begreppet skulle medföra för den praktiska avfallshanteringen. Utifrån det nu tillgängliga underlaget uppfattar nämnden att det finns oklarheter kring hur denna typ av avfall ska hanteras.

Synpunkter angående ökat utsorteringskrav på brännbart avfall

I sin skrivelse föreslår Naturvårdsverket att den som har brännbart avfall ska, utöver vad som gäller enligt andra bestämmelser i detta kapitel, sortera ut följande avfallsslag och förvara dem skilda från varandra och annat avfall:

1. brännbart avfall som är lämpligt att förbereda för återanvändning eller materialåtervinna, och
2. övrigt brännbart avfall.

Lagförslaget ställer relativt höga kunskapskrav på den som innehar brännbart avfall. Även om ambitionen med förslaget är god är det sannolikt svårt för den enskilde privatpersonen eller verksamhetsutövaren att förstå skillnaden mellan de två olika fraktionerna av brännbart avfall som nämns i förslaget. Formuleringen brännbart avfall som är *lämpligt* att förbereda för återanvändning eller materialåtervinna öppnar upp också upp för olika tolkningar och bedömningar, både hos den som innehar avfallet och hos tillsynsmyndigheterna. Eftersom tekniska förutsättningar för avfallshantering ändras i takt med marknadsutvecklingen är det i dagsläget svårt att överblicka hur stort tolkningsutrymme är. Det är också troligt att vad som är lämpligt skiljer sig åt nationellt, sett till vilka entreprenörer och avfallsanläggningar som är verksamma inom det geografiska området där avfallet uppstår. Vid ett införande av ett sådant krav bedömer nämnden att det krävs en relativt detaljerad vägledning från Naturvårdsverket för att kunna göra en bedömning av vad som är lämpligt, både för avfallsinnehavarna och för tillsynsmyndigheterna.

Synpunkter på utökat informationskrav på kommunerna

Nämnden har inga synpunkter på att det införs ökade krav på information till hushåll och verksamheter från kommunerna. Förslaget torde dock beröra nämnden i mindre utsträckning, eftersom det för Stockholms del framförallt är Stockholm Avfall AB som ansvarar för information om avfallshantering inom staden.

Övriga synpunkter

Naturvårdsverket anger även att möjligheten att inkludera resursförebyggande rådgivning i energi- och klimatrådgivningen till hushåll, bostadsrättsföreningar, fastighetsägare och småföretag bör utredas vidare. Det bedöms vara en praktisk lösning för att få ut information till hushåll och verksamheter om bland annat avfallsförebyggande åtgärder samt vikten och möjligheterna med utsortering och materialåtervinning.

Nämnden ställer sig generellt positivt till att frågan om att inkludera resursförebyggande rådgivning i kommunens energi- och klimatrådgivning utreds. Den kommunala energi- och klimatrådgivningen har dock redan i dagsläget begränsade resurser för att ge energirådgivning till bostadsrätter och villaägare. Söktrycket är mycket högt och väntetiderna för rådgivning är långa. Om rådgivningen ska utöka verksamheten till att även inkludera resursförebyggande rådgivning kommer utökade statliga resurser till kommunerna att krävas. Dagens rådgivare är till största delen högt specialiserade på energianvändning i byggnader. Det gör att kvalitén i rådgivningen kan hållas på en hög nivå och ge nytta till rådsökande. Det finns praktiska svårigheter med att utöka dessa specialisters

kunskaper med andra sakområden. Om rådgivningen ska utökas med resursförebyggande rådgivning krävs det därför ökade statliga resurser till kommunerna så att kommunerna kan rekrytera in kompetent rådgivningspersonal inom materiell resurshushållning.

En viktig faktor som en eventuell utredning behöver beakta är möjligheten för svenska kommuner att kunna rekrytera specialistkompetens inom området samt vilken potential marknaden för återbruk kan erbjuda som underlag för professionell rådgivning.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 24 januari 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms Stadshus AB har underremitterat denna remiss till Stockholm Vatten och Avfall AB. Koncernledningen har inget att tillägga utan ställer sig bakom dotterbolagets synpunkter som framförs i Stockholm Vatten och Avfall AB:s remissvar.

Stockholm Vatten och Avfall AB

Stockholm Vatten och Avfall AB:s (SVOA) yttrande daterat den 22 januari 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Nedan redovisas de synpunkter som SVOA önskar framföra angående de åtgärdsförslag och utredningsförslag som den remitterade skrivelsen föreslår.

Åtgärdsförslag

Avseende åtgärd 4.1 Krav på ökad utsortering och separat insamling av papper, plast, metall och glas

SVOA är positiva till intentionen i förslaget men anser att det finns behov av förtydliganden innan antagande.

SVOA anser att det i föreskrifter och vägledning som tas fram behöver bli tydligt hur avfallet ska/får hanteras. Det är i förslaget oklart huruvida det vara strömmar där förpackningar hanteras separat eller materialströmmar. Detta behöver vara tydligt och färdigutrett samt inkludera det ekonomiska perspektivet, innan dess att lagstiftning kommer.

På sida 22 står: *Naturvårdsverket gör i nuläget bedömningen att kommunerna bör ges möjligheten att avgöra exakt hur den utökade insamlingen av kommunalt avfall i form av papper, plast, metall och glas som inte är förpackningar ska ske på bästa sätt i den enskilda kommunen och lämnar därför inte förslag på detaljreglering av servicegrad för denna insamling.* SVOA delar denna bedömning och ser det som en förutsättning för att kunna ta fram en genomförbar hantering. Krav på fastighetsnära insamling för fler avfallsslag bör undvikas.

Naturvårdsverket framhåller lättillgängliga insamlingsplatser (LIP) enligt

förpackningsförordningen som möjlig plats att lokalisera insamling av papper, plast, glas och metall. SVOA ser betydande svårigheter med en sådan lösning. Att få plats/tillgång till mark för lämpliga behållare för dessa fraktioner vid LIP:ar i tät stadsmiljö skulle vara mycket svårt. Utöver detta blir kommunikationen av sorteringen en betydande pedagogisk utmaning och riskerar att bidra till sämre kvalitet på förpackningsmaterial.

Avseende åtgärd 4.2 Krav på att befintliga bestämmelser som reglerar returpapper i avfallsförordningen upphävs

SVOA delar Naturvårdsverkets bedömning att för det fall att krav på separat insamling införs för flera avfallsslag som plast, glas och metall bör särkrav och separat lagstiftning för returpapper undvikas.

Avseende åtgärdsförslag 4.3 Krav på att brännbart avfall sorteras ut i dels brännbart avfall som är lämpligt att förbereda för återanvändning eller materialåtervinnas, dels övrigt brännbart avfall

SVOA är positiv till intentionen i förslaget att förtydliga avfallshierarkin. SVOA anser dock att förslaget behöver tydliggöras avseende vilket brännbart avfall som avses. SVOA ser det som otydligt om Naturvårdsverket avser material insamlat via återvinningscentraler eller även fastighetsnära insamlat material.

SVOA noterar att Naturvårdsverket i konsekvensutredningen identifierar behov av ytterligare behållare på återvinningscentraler som kostnadsdrivande för kommunen sid 81. SVOA vill förtydliga att det är långt mer än behållare som kommer krävas, och därmed vara kostnadsdrivande, samt att det inte är en trivial börda som läggs på kommunen. Hantering av material till återbruk kräver betydligt mer utrymme på återvinningscentraler än att hantera motsvarande mängd till energiåtervinning. Dessa ytor i sig är en större kostnad och svårighet att överhuvudtaget få tillgång till, än eventuella behållare. Förvaring av återbruksmaterial har även kvalitativ skillnad mot förvaring av material till energiåtervinning i form av väder- och skalskydd. Insamling av motsvarande mängd material till återbruk eller återvinning innebär ingen komprimering vilket medför fler fordonsrörelser från återvinningscentralen som i sig är en belastning vid tillståndsprocesser.

SVOA vill vara tydliga med att om även fastighetsnära insamling avses inkluderas blir konsekvenser för både kommunen och fastighetsägare omfattande.

Avseende åtgärd 4.4 Krav på att kommunerna informerar hushåll och verksamheter om hur avfall under kommunalt ansvar ska hanteras

SVOA ser en fördel i att informationsansvaret för kommunalt avfall fastställs och klarläggs. SVOA utför dessa åtgärder redan idag. SVOA efterfrågar dock klagande gällande ansvar för information till verksamheter om vad som gäller för verksamhetsavfall.

Avseende åtgärd 4.5 Producentansvar för möbler respektive madrasser behöver utredas

SVOA är positiva till att ett producentansvar för möbler respektive madrasser utreds. Ett producentansvar för madrasser och sängar skulle ha ett extra värde då dessa

produktgrupper har mycket begränsade möjligheter att återanvändas eller materialåtervinnas i nuvarande system.

SVOA vill i sammanhanget framföra vikten av principen om att förorenaren betalar och att ett producentansvar är fullt finansierat. SVOA förordar ett operativt producentansvar. Logistik finns redan i möbelföretagens leveranskedjor och förslag enligt 4.1 och 4.3 kommer redan att belasta kommunens anläggningar. Ett producentansvar kan med fördel likna det som finns etablerat för elektriskt och elektronisk avfall snarare än det för förpackningar. Det bör lämnas möjlighet för producenter att avtala med kommuner om insamling i de fall det är ett effektivt sätt att uppfylla delar av åläggandet.

SVOA anser att producentansvaret bör utformas på ett sätt så att återanvändning och rekonditionering premieras. Krav bör ställas på att nyttillverkade möbler lätt kan plockas isär för att både kunna repareras och för att materialet ska kunna återanvändas i nya produkter. Återvinning kan annars bli ett lätt sätt att fortsätta sätta billiga miljöbelastande produkter på marknaden. Det är också lätt att gömma sig bakom argument om hygienfaktorer när det egentligen handlar om att det saknas processer och industri för återanvändning av stoppade möbler och möbler generellt.

Då det tänkta producentansvaret berör produktgrupper med lång livslängd är det önskvärt att en utredning tydligt belyser hur historiskt material ska hanteras och finansieras.

Avseende åtgärd 4.6 Datainsamlingen av uppgifter om avfall från verksamheter behöver förbättras

SVOA anser att förslaget behöver tydliggöra vem som ansvarar för att efterfråga, samla in och sammanställa uppgifter. Det kan innebära stora kostnader för kommunerna ifall data för kommunalt avfall från verksamheter ska saredovisas.

Avseende åtgärd 4.7 Efterfrågan på återvunnet material behöver stimuleras
SVOA delar Naturvårdsverkets bild att det finns ett behov av att utreda lämpliga styrmedel för att öka efterfrågan på återvunnet material.

4.7.2 Plast

En ökad utsortering av plast kommer generellt leda till ökad materialåtervinning oavsett kvalitet på återvinningen. SVOA vill framhålla vikten av att fortsätta arbeta uppströms för att plastprodukter som sätts på marknaden är mer enhetliga och lätta att sortera samt återvinna. Idag är det svårt för individen att sortera rätt och det är även svårt för kommunen att ge tydliga sorteringsanvisningar på grund av den stora mängd plasttyper som sätts på marknaden.

SVOA anser att det behöver bli dyrare att sätta jungfrulig plast på marknaden i de fall återvunnen plast är ett alternativ. Detta för att öka avsättningsgraden.

4.7.3 Textil

Vad gäller textil vill SVOA framhålla att en utredning måste ha ett globalt perspektiv.

SVOA ser inte att utmaningar med textilåtervinning och återbruk endast kan lösas inom landets gränser. Som EU tidigare slagit fast behövs lagstiftning som styr mot en mer hållbar textiltkedja vilket är under utveckling och välkomnas.

SVOA delar Naturvårdsverkets bild att lösningen inte ligger i att återvinna mer textil utan att det handlar om att återanvända det som finns. Det behövs åtgärder för att stimulera längre användning av befintliga produkter, rekonditionera, laga och återförsälja samt att vid nyproduktion använda återvunnet material i så stor utsträckning som möjligt samt tillverka textil som kan användas länge.

SVOA noterar att det i eventuellt kommande producentansvar är tänkt att kostnaderna för insamling och återvinning kommer att läggas helt på producenterna, vilket SVOA ser som positivt.

4. 7.4 Papper

SVOA noterar att Naturvårdsverket nämner böcker med pärm som material som kan behöva sorteras ut från fraktionen papper. SVOA har liksom flera andra kommuner insamling av böcker på återvinningscentraler och har avsättning för detta material.

Avseende åtgärd 4.8 Förutsättningar för reparation, återtillverkning och återbruk behöver förbättras

SVOA delar Naturvårdsverkets inställning att det finns ett behov av att utreda lämpliga ekonomiska styrmedel för att uppmuntra reparation och återbruk. SVOA ser det som önskvärt att fokusera på att återbruk sker användare till användare eller genom välgörenhetsorganisationer/företag och inte genom den kommunala renhållaren. En sådan cirkulär ekonomi är en förutsättning för en långsiktig förändring.

Avseende åtgärd 4.9 Kommunerna behöver stöd från nationell och regional nivå

Naturvårdsverket framhåller under 4.9.1 att: *"Dessutom finns det behov av ökat regionalt samarbete avseende avfallsplanering. Det kan vidare övervägas om ansvaret för viss avfallsplanering ska läggas på regional nivå och exempelvis inkluderas i länsstyrelsens åtaganden"*. SVOA är tveksamma till nyttan med denna förändring. Regionala samarbeten sker redan idag där dessa är lämpliga. Kommunerna har lång erfarenhet av avfallsplanering, samarbeten, informationsutbyte osv. Med en ansvarsförändring ser SVOA en risk att arbetsmoment fördröjs och blir mer komplicerade. Det måste då även tydliggöras vilken roll en instans i form av länsstyrelsen, som inte är direkt ansvarig, kan ha.

Naturvårdsverket framhåller under 4.9.2 de ökade kostnader som de höjda kraven som föreslås i rapporten kommer medföra. Man pekar särskilt på att kommuner med litet invånarantal och i glesbygd kommer belastas och framhåller ett eventuellt behov av statligt stöd.

SVOA håller med om att de ökade kraven är kostnadsdrivande men vill framhålla att kraven kan slå hårt även mot andra än utpekade kommungrupper. Effekter som brist på lokaler, höga markpriser, stor konkurrens om markanvändning och krav

förknippade med etablering av insamlingssystem i täta urbana miljöer med mera kan få betydande ekonomiska konsekvenser även för tätorter.

SVOA vill därför påtala ett antal åtgärder som skulle motverka kostnadsökande effekter:

- SVOA vill framhålla vikten av att säkerställa att befintliga och eventuella tillkommande producentansvar är fullt ut finansierade av producenterna. Idag bär taxekollektivet, samt fastighetsägare direkt, betydande kostnader för hantering av avfallslag inom producentansvar.
- Naturvårdsverket redovisar under stycke 5.8 att regleringar bör träda i kraft så fort som möjligt. SVOA vill framhålla vikten av rimliga ledtider för utformning, upphandlingar och implementering av lösningar för tillkommande ansvarsområden. Kommunerna måste ha tid från det att lagstiftning slutgiltigt beslutats för att kunna genomföra konkurrensmässiga upphandlingar. Något som i sin tur ger entreprenörer rimliga möjligheter att rekrytera och införskaffa utrustning. Forcerade införanden är kraftigt kostnadsdrivande och riskerar även att medföra bristfälliga och ineffektiva lösningar.
- SVOA vill framhålla att ett sammanhållet omarbetande av insamlingssystem skapar betydligt bättre förutsättningar för att hushålla med resurser och skapa effektiva lösningar. Under senare år har kommunerna ålagts ett antal nya ansvarsområden i form av returpapper, förpackningsavfall, textilavfall och biologiskt avfall i omgångar. Det försvårar att göra samordnade och kostnadseffektiva upphandlingar av tjänster och utrustning.
- Det finns osäkerheter förknippade med kommunens ansvar för verksamhetsavfallet grundat i den s.k. "frivalsutredningen". Om kommuner tvingas handla upp överkapacitet för att svara för uppgifter som sedan undandras och denna överkapacitet inte kan utgöra grund för specifika taxeuttag kan det medföra att stora kostnader vältras över på taxekollektivet. SVOA har i tidigare remissvar redovisat de brister som föreligger i frivalsutredningen och anser att den bör slutgiltigt avfärdas för att skapa klarhet i frågan.

Utredningsförslag

Utöver åtgärdsförslag har Naturvårdsverket tagit fram ett antal utredningsförslag där man ser ett behov av djupare kunskap. Gällande dessa önskar SVOA kommentera följande.

Avseende utredningsförslag 7.1.1 Inkludera resursförebyggande rådgivning i kommunens energi- och klimatrådgivning

SVOA är generellt positiv till utredningsförslaget. Kommunens energi- och klimatrådgivning utförs och finansieras skilt från den taxefinansierade informationen kopplat till kommunalt avfall och förebyggande av avfall som SVOA utför. Då föreslagen rådgivning kommer vara kostsam ser SVOA ett behov av att utredningen

tydliggör den kommunala renhållarens informationsansvar i förhållande till detta uppdrag.

Avseende utredningsförslag 7.1.2 Kommunerna behöver stöd till samordnade upphandlingar

Naturvårdsverket framhåller under 7.1.2 fördelar med samordnad upphandling och ser en möjlighet till att Adda inköpscentral skulle kunna upphandla nationella ramavtal för tjänster där kommuner har liknande behov. SVOA är frågande till nyttan med ett sådant upplägg. Regionala och lokala skillnader riskerar att göra en sådan lösning kostnadsdrivande och med sämre kvalitet. Nationella standarder riskera att bli till minsta gemensamma nämnare. Risken är även att anslutningsgraden blir så låg att det blir ofördelaktigt för anbudsgivare. Förfarandet måste åtminstone föregås av en intresseanmälan. SVOA anser att problemet kan lösas bättre genom att branschorganisationen Avfall Sverige tillhandahåller mallar för berörda upphandlingar till de kommuner som har behov av det stödet.

Utredningsförslag 7.1.5 Sverige behöver driva på EU-arbetet vad gäller lagstiftning som reglerar produktkrav

SVOA stöder Naturvårdsverkets resonemang under 7.1.5 att det behövs styrmedel för att förbättra avsättningsmarknaden samt utformning av produkter.

Utredningsförslag 7.1.7 Det behövs en översyn av avfallslagstiftningen nationellt och på EU-nivå

SVOA anser att översyn på EU-nivå bör genomföras och slutföras före översyn på nationell nivå påbörjas.

Generella synpunkter

SVOA vill framhålla att det krävs ordentlig analys av rimlig genomförandetid och konsekvenser (inkluderat kommunernas ekonomiska situation, förutsättningar utifrån att verksamheten finansieras med avfallstaxa osv.) när nya lagförslag och -ändringar tas fram. Kommunerna har varit hårt ansatta under 2021-2023 i och med kommunala ansvaret för förpackningar och returpapper. Till det kommer insamling av textilavfall och ändringar kopplade till biologiskt avfall. Även om ramarna i avfallsdirektivet varit kända är kommunerna beroende av att få nationell lagstiftning och föreskrifter på plats för att kunna tillämpa dessa konkret.

SVOA saknar djupare analys om bygg- och rivningsavfall från verksamheter i rapporten. Det utgör ett stort avfallsflöde med återbruks- och återvinningspotential. SVOA ser utrymme för skarpare reglering med framförallt utökad tillsyn. Kunskap om avfallet, data och statistik förefaller i dagsläget begränsad.

SVOA ser även behov av ökade resurser till tillsynsmyndigheterna. Dessa har en mycket viktig uppgift. Naturvårdsverket noterar under stycke 4.7.1 att speciellt material till återbruk kan ha höga värden i en oseriös hantering och att avfallsbrottslighet är ett problem. Skarpare tillsyn har en roll i att skapa förutsättningar för seriösa återbruksaktörer.

SVOA ser behov av att regelverket stödjer en diversitet av insamlingsystem för att kunna lösa uppgifterna och nå insamlingsmålen. Separat insamling har historiskt visat på de bästa förutsättningarna för materialåtervinning. SVOA anser dock att det är viktigt att dispensmöjlighet finns för de fall det av olika anledningar inte skulle vara möjligt med källsortering av alla berörda avfallslag. SVOA bygger en anläggning för utsortering av matavfall där även plast och metall kommer att sorteras ut ur restavfallet och anser att en väl fungerande eftersortering kan vara ett alternativ för vissa fraktioner.

§ 28**PM: Naturvårdsverkets skrivelse Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall**

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet

Remisstid den 28 februari 2024

KS 2023/1280

Beslut

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Reservationer

Jonas Naddebo (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut som redovisas i promemorian.

Ärendet

Kommunstyrelsen behandlar ett ärende om Naturvårdsverkets skrivelse Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall. Borgarrådet Lindhagen redovisar ärendet i en promemoria.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att kommunstyrelsen beslutar enligt borgarrådsberedningens förslag till beslut.

Jonas Naddebo (C) föreslår att kommunstyrelsen beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt borgarrådsberedningens förslag.

Signerat av

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Torun,Boucher	2024-02-22
Karin,Wanngård	2024-02-22
Hans Lorentz,Altsjö	2024-02-22
Gustav Christofer Ingemar,Fjellner	2024-02-22